

Motion till riksdagen

1989/90:So486

av Sten Andersson i Malmö och Wiggo Komstedt

(båda m)

Utredning gällande eutanasi

Opinionsläget gällande dödshjälp i livets slutskede har tveklöst ändrats under senare år. Detta hör givetvis samman med den medicinska vetenskapens snabba framsteg som ger möjlighet att förskjuta dödsögonblicket, inte sällan in absurdum till föga båtнад för patienten. Man har onekligen på känn att det på sina håll inom sjukvården finns de som har svårt att räkna med en naturlig död. Den är för dem ett olycksfall i arbetet. I praktiken innebär detta att man med tillbuds stående artificiella hjälpmedel ingalunda förlänger livet utan bara förskjuter döden. Livet har i sådana fall helt förlorat sin mening och upplevs enbart som en plågsam börda.

I landstingsförbundets enkät angav 57 procent av de tillfrågade att doktorn på patientens begäran vid obotlig sjukdom i livets slutskede skulle ha rätt att hjälpa patienten dö. Man har försökt bagatellisera enkäten och kritisera den för dåligt formulerade frågor. Det låter sig göra. Man finner emellertid därvid att frågorna väl kunde anses ledande men ingalunda till förmån för dödshjälp utan snarare för motsatsen. I utredningen SOU 1988:7 med rubriken "Frihet från ansvar" uttalar kommittén i fall där någon med samtycke berövat annan livet att det "i sådana exceptionella fall skulle vara uppenbart stötande för den allmänna rättskänslan att döma till ansvar". Utredningen skriver därjämte "att det kan finnas anledning att i annat sammanhang förutsättningslöst se över frågan om 'rätten till vår död'".

Det kända rättsfallet i Solna synes oss också vara ett starkt argument för en utredning med all tillgänglig expertis av hela detta frågekomplex. Som bekant dömde tingsrätten och sedermera även hovrätten mannen som berövat sin fästmo livet till dråp, men förvandlade påföljden härför – 6 års fängelse – till villkorlig dom. I detta läge är det viktigt att dessa frågor regleras i lag. Det kan i annat fall förefalla helt ofarligt att nu ta lagen i egna händer. Det finns ju prejudikat.

Vi ansluter oss till riksföreningens. Rätten till vår död, definition i sakfrågan.

1. Livets slutskede inträder när sjukvården uttömt sina medicinska resurser och livet av patienten enbart upplevs som en plågsam börda.

2. Enbart patientens grundlagsstadgade självbestämmanderätt skall vara avgörande. Ger inte denna något utslag skall naturligtvis ingen dödshjälp ges även om andra t.ex. anhöriga så skulle önska.

3. Dödshjälpen skall ges inom sjukvården och inte vara någon rätt som tillkommer gemene man.

Mot. 1989/90
So486

Självklart blir en rätt till dödshjälp samtidigt ett åläggande för sjukvården, vilket ofta anförts som stötande. Också doktorn har en integritet att slå vakt om. Naturligtvis skall ingen enskild doktor heller kunna tvingas avliva någon, lika litet som någon doktor i dag tvingas avliva ofödda barn vid någon av de 38 000 aborter som utföres årligen i vårt land.

I sammanhanget är det värt att erinra om det märkliga förhållandet att många hesiterar för dödshjälp åt dem som kämpar i livets slutskede – dessa med hela livet bakom sig och om en enträgan bön att få dö – medan man utan svårighet tycks acceptera att tiotusentals ofödda barn med hela livet framför sig berövas livet inom sjukvården. Det är förvisso något som inte stämmer.

Naturligtvis finns en rad ytterligare frågor som inte här berörts att behandlas i en utredning med tillgång till expertis från medicin, juridik, etik och teologi. För den skull förordar vi en statlig utredning.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en utredning gällande möjliga villkor för eutanasi inom sjukvården.

Stockholm den 23 januari 1990

Sten Andersson (m)
i Malmö

Wiggo Komstedt (m)